

Kunstfag i barnehagen

«Hvilke rammefaktorer kan være med på å påvirke arbeidet med kunstfag i barnehagen?»

Vilde Strande Karlsen

Kandidatnummer: 52

Bacheloroppgave

BDBAC4900

Trondheim, april 2023

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn for valg av tema	4
1.2 Problemstilling	4
1.3 Førforståelse	5
1.4 Begrepsavklaring.....	5
1.4.3 Kunstfaglige aktiviteter	6
1.4.4 Rammefaktorer	6
2. Teori	6
2.1 Estetiske læringsprosesser	6
2.2 Kunstfag som arena for lek og læring	7
2.2.1 Lek.....	8
2.2.2 Læring	8
2.3 Pedagogens rolle og ansvar i arbeid med kunstfag	8
3. Metode.....	10
3.1 Valg av metode – kvalitativt forskningsintervju	10
3.2 Utvalg av informanter	11
3.3 Forberedelse og gjennomføring	11
3.4 Etiske retningslinjer	12
3.5 Analyse	13
4. Metodekritikk	14
4.1 Reliabilitet og validitet	14
5. Presentasjon av mine funn.....	15
5.1 Innledning.....	15
5.2 Rammefaktorer	15
5.3 Betydningen av kunstfag i barnehagen	16

5.4 Funn.....	18
6. Drøfting	18
6.1 Rammefaktorer	18
6.1.1 Individuelle forutsetninger	18
6.1.2 Ressursmangler	21
6.2 Betydningen av kunstfag.....	23
6.2.1 Bevisstgjøring.....	23
8. Litteraturliste	28
9. Vedlegg	31

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Barnehagen har gjennom de siste 20- 30 årene vært gjennom store endringer. Kunstfagene har tradisjonelt sett vært en stor og sentral del av barnehagens pedagogikk. I løpet av de senere årene har fokuset og satsingen på kunstfag i barnehagen og barnehagelærerutdanningen redusert. Redusering kan skape utfordringer for barnehagen, men også barnehagelæreren. Barnehagens rammeplan legger føringer for og om hva som forventes av barnehagens arbeid med kunst, kultur og kreativitet. Ved mindre satsing på kunstfagene i barnehagen og i utdanning pålegges barnehagelærere et større ansvar. Fremtidige barnehagelærere må arbeide mer med bevisstgjøring av kunstfagenes viktighet og betydning (Moe, 2018, s. 79). De estetiske fagene har stor betydning for barn i barnehagen. Gjennom de estetiske fagene får barn mulighet til å utforske og skape mening i verden. Barn er kroppslige og bruker sansen sine for å utforske, undre, oppdage, skape mening og uttrykk i det de møter i omgivelsene sine. I skapende prosesser tilegner barn seg kunnskaper og opplevelser som bidrar til utvikling av kreativitet og innovativ tenkning. De estetiske fagene er også grunnleggende for de andre fagene i barnehagen (Waterhouse, 2017, s. 237).

Gjennom utdanningsløpet ved Dronning Mauds Minne Høgskole har jeg fått erfare og observere forskjellige pedagogiske praksiser der arbeidet med fagområdet kunst, kultur og kreativitet har variert. I løpet av utdanning har jeg opparbeidet meg en for forståelse at kunstfagene får lite fokus og blir ofte nedprioritert framfor andre fagområder i rammeplanen for barnehagen. Rammeplanen sier «I barnehagen skal barn få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og være organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon» (Kunnskapsdepartementet 2017, s.50). Barnehagen skal gi barna ulike opplevelser og erfaringer med kunstfagene. Barn blir utsatt for nye inntrykk og opplevelser hele tiden. Ved bruk av kunstfag får de mulighet til å uttrykke disse. Å knytte det sanselige og kroppslige bidrar til undring, opplevelse, erfaring og bearbeidelse av sanseintrykk. Barnehagen er en viktig arena der barn får utfolde seg gjennom skapende prosesser. Med dette som bakgrunn ble valg av tema kunstfag i barnehagen. Gjennom denne kvalitative studien skal rammefaktorer for arbeid med kunstfag i barnehagen undersøkes.

1.2 Problemstilling

Problemstillingen for bacheloroppgaven er:

«Hvilke ramme faktorer kan være med på å påvirke arbeidet med kunstfag i barnehagen?»

1.3 Førforståelse

Førforståelse og forståelse for et tema eller fenomen henger sammen. «Å møte et fenomen uten å være påvirket av egne forutsetninger og fordommer vil være umulig (...)» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 30). Førforståelsen kan ses på som tanker. Alle mennesker har tanker om fenomener de møter, det kan være bevisst eller ikke. Førforståelse handler om forskerens forståelse, meninger og forhold til det som skal undersøkes. I et forskningsprosjekt er det viktig at forskeren er bevisst sin egen førforståelse. Bevissthet om egen førforståelse kan bidra til å se flere muligheter og evne til å ta ulike perspektiv. I analysearbeidet og tolkningen av datamateriell vil forskerens førforståelse påvirke fortolkningen av funnene. Gjennom denne prosessen vil førforståelsen til forskeren utvikle seg til en mer teoretisk forståelse av temaet som undersøkes (Dalen, 2019, s. 16-17).

1.4 Begrepsavklaring

Innledningsvis defineres noen begreper som vil være sentrale for oppgavens tematikk. I den sammenheng vil tematikken avgrensnes til arbeid med kunstfag i barnehagen og barneperspektivet.

1.4.1 Kunstfag i barnehagen

Kunstfag i barnehagen omhandler de estetiske fagene. For denne oppgaven vil tematikken avgrensnes til fagene musikk, drama og kunst og håndverk. Gjennom fagområdet kunst, kultur og kreativitet pålegges barnehagen å gjennomføre de estetiske fagene inn i den pedagogiske praksisen. Ifølge rammeplanen skal barnehagen legge til rette for, og støtte barna i møter med ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.50). Hensikten med kunstfag er å gi barn mulighet til å være i skapende prosesser. Barn blir utsatt for nye sanseinntrykk hele tiden. Kunstfag bidrar til å berike barns fantasi, kreativitet og opplevelser som skaper tilhørighet.

1.4.2 Kunst i barnehagen

Det finnes mange definisjoner og ulike forståelser om hva kunstbegrepet er og står for. Kunst kan ses på som et fenomen, der vi skiller mellom profesjonell kunst og kunst i barnehagen. Kunst i barnehagen kan brukes som en uttrykksform der barnet får mulighet til å utforske og

skape en egen forståelse av verden (Sæbø, 2018, s. 43). Barns kunstuttrykk er ifølge Moe prosessuelle. Det er ikke nødvendigvis et ferdig produkt som er målet, men prosessen. Prosessen kan endre retning og barna trekkes mot påvirkninger av omgivelsene rundt (Moe, 2018, s. 107).

1.4.3 Kunstfaglige aktiviteter

Kunsthaglige aktiviteter er aktiviteter som omhandler fagene drama, musikk og kunst og håndverk. Barnehagen har en tverrfaglig tilnærming til kunsthagene, og fagene drar godt nytte av hverandre. I kunsthaglige aktiviteter legges det vekt på estetiske opplevelser og skapende aktiviteter der barna får mulighet til å oppleve, reflektere og uttrykke seg (Frisch, Letnes & Moe, 2018, s. 16).

1.4.4 Rammefaktorer

Barnehagen som virksomhet disponerer ulike ressurser. Disse resursene er styrende for driften av virksomheten. Rammefaktorene i barnehagen er ulike forhold/faktorer som knyttes til muligheter og begrensinger for virksomheten. Faktorene omhandler de resursene virksomheten har til rådighet. Det er ut ifra resursene barnehagen kan planlegge det pedagogiske arbeidet. Faktorene er økonomi, fysiske miljø, bemanning, lover og regler. Rammefaktorene har innvirkning på barnehagen som en pedagogisk virksomhet (Gunnestad, 2019, s. 86)

2. Teori

I dette kapittelet vil det presenteres teorien som vil danne grunnlaget for drøftingen av. Kapittelet vil omhandle temaene; Estetiske læringsprosesser, kunsthag som arena for lek og læring, og pedagogens rolle og ansvar i arbeid med kunsthag. Disse teoriene er valgt fordi de bygger opp viktighet med kunsthag i barnehagen, samt pedagogens rolle og ansvar, Det finnes også andre teorier som er relevante for temaet og problemstillingen. Ut ifra rammen til oppgaven er det derfor tatt noen valg med tanke på avgrensing.

2.1 Estetiske læringsprosesser

Barn oppdager og blir kjent med sine omgivelser ved å bruke kroppen og sansene sine. Barn er som sansende subjekter som beveger seg gjennom verden og absorberer omgivelsene

gjennom sansene sine (Waterhouse, 2017, s. 177). Sansene er en essensiell del av barnet. Gjennom kunstfag får barnet mulighet til å erkjenne og skape mening gjennom sansen sine. «Å knytte det sanselige, følelsesmessige og det kroppslige sammen med det kognitive kaller vi for estetiske læreprosesser» (Moe, 2018, s. 173). Estetiske læringsprosesser er sammensatte prosesser som Hernes, Os & Selmer-Olsen beskriver som komplekse. De mener at barns estetiske opplevelser ikke kan defineres med ord. Barn forteller, opplever og uttrykker seg med kroppen sin. De bruker hele kroppen med bevegelser, ord og lyder (2021, s. 26).

Dramapedagogen Malcolm Ross legger vekt på impulser som igangsetter barns estetiske prosesser. Ross deler barns kreative prosess inn i fire deler og impulsene danner grunnlaget for det som til slutt uttrykkes gjennom skapende arbeid. Dette kaller Ross for en erkjennelsesprosess, i en kreativ prosess vil barnet kunne bearbeide og anvende sanselige impulser (Ross, 1979, referert i Wiseth, 2017, s.182). Barns kreativitet kommer ofte til uttrykk gjennom estetiske aktiviteter eller lek. Barns kreative prosesser foregår ofte i samme handling der impuls og lek går over i hverandre. Estetiske læringsprosesser har betydning for barns sanselige tilstedeværelse i verden og opplevelsen av tilhørighet til et felleskap (Fønnebø, 2022, s. 129).

For å kunne tilby barn i barnehagen estetiske aktiviteter trenger de et personale som har kunnskap og kompetanse om estetiske læringsprosesser. Barn som får mulighet til å erfare og oppleve ulike sanseuttrykk, får gode forutsetninger for personlig utvikling. Da er de avhengig av et personale som tilbyr aktiviteter der barna får bruke ulike uttrykksmåter. Et kunnskapsrikt barnehagepersonell kan se muligheter der barna får ta i bruk sine sansemessige erfaringer. «For å skape møteplasser hvor barn kan sanse, erfare og selv skape kunst, må personalet selv ha erfaring med og forståelse for de estetiske fagene» (Torsteinson, 2018, s. 174). Når barn får arenaer der de får gi uttrykk for det som er viktig for deres væren gjennom estetiske opplevelser, får de anledning til å medvirke i barnehagen. Integrering av estetiske fag i barnehagen er viktig for å skape møteplasser der de får ta i bruk sansene sine og tilstedeværelse i skapende prosesser. Barnehageloven §2 underbygger viktigheten og vektlegger at barnehagen skal; «... støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskap og ferdigheter» (2005, §2).

2.2 Kunstfag som arena for lek og læring

2.2.1 Lek

Lek utgjør en viktig og naturlig del av barns dagligliv. På mange måter har leken flere likhetstrekk med kunsten. Gjennom både kunst og lek får barna uttrykke seg (Olaussen, 2017, s. 80). Det er i lek barna iscenesetter sine opplevelser og opplevde erfaringer. Lek er noe barn forbinder med lystbetont og glede, barn leker fordi de er interesserte i noe og ønsker å utforske og skape mening (Öhman, 2012, s. 183). Olaussen påpeker lekens sentrale plass i barnehagen og barns liv. I kreative prosesser beskriver Olaussen leken som selve motoren (2017, s. 116). I leken tar barn i bruk dramatiske virkemidler som improvisasjon. De går inn og ut av roller, og handlingen kan skifte på et øyeblikk. Kreativitet har en sentral rolle i barns rollelek. «Alle barn har potensial til å være kreative, men trenger oppmuntring for å utvikle sine kreative prosesser» (Öhman, 2012, s. 164). Barn trenger tid og gode muligheter der de får utforske og utprøve tanker og ideer. Kreative prosesser har sitt utspring fra leken, begge kan beskrives som prosesser. I rolleleken er ikke handlingen eller det som skal skje planlagt på forhånd. Handling blir til underveis i prosessen, barnet improviserer og bruker kreativiteten sin til å videreføre leken (Öhman, 2012, s. 164-165).

2.2.2 Læring

Ifølge den russiske psykologen Lev Vygotsky (1896-1934) lærer barn i sosiale kontekster. Det er i de sosiale interaksjonene med andre mennesker utvikling skjer. Barns utvikling og læring foregår i sosiale kontekster der barnet selv er delaktig. Vygotsky kalte dette for «den nærmeste utviklingssonen», den handler om hvordan barn utvikler seg. Teorien til Vygotsky omhandler sonen der barn lærer og utvikler seg med støtte fra voksne og andre barn (Lyngseth, 2018, s. 304). Barn lærer gjennom å delta sammen med andre i ulike læringsfelleskap. Bruner (1983) bygger videre på Vygotskys teori og kaller støttende samspill for «stillasbygging». I kunstfaglige sammenhenger handler stillasbygging om støtte og hjelpe barna slik at de kan nå målene sine og kjenne på mestring (Frich, 2018, s. 220).

2.3 Pedagogens rolle og ansvar i arbeid med kunstfag

Det er ulike aspekter ved pedagogisk ledelse i barnehagen. En pedagogisk leder har ansvar for at barnehagens innhold og oppgaver er i henhold til lover, regler og retningslinjer. Pedagogisk leder har også ansvar for å arbeide med kompetanseutvikling og faglegging av rammeplanens fagområder. Kunstfagene representeres med et eget fagområde i barnehagens styringsdokumenter. Fagområdet kunst, kultur og kreativitet er et av syv fagområder som pedagogisk leder arbeider med i barnehagen (Skoglund & Sundvall, 2020, s. 25). Gjennom

sine arbeidsoppgaver og ansvar, sitter pedagogisk leder med en makt. Utøvelse av makten kan få stor betydning for arbeidsmiljøet og den pedagogiske virksomheten. Barnehagen som organisasjon består av mange ulike enkeltindivider med ulike personlige ressurser. Kunnskap, kompetanse og sosiale ferdigheter kan bidra til makt og autoritet. En pedagogisk leder får tilegnet makt i forhold til arbeidsbeskrivelse. Kunnskapen pedagogiske leder sitter med skal komme til gode for personalet og være med på å bidra til læringsfellesskap (Jacobsen & Thorsvik, 2022, s. 168). En del av arbeidsoppgaven til en pedagog er å organisere de fysiske rommene i barnehagen. Rommet er en viktig del av virksomhetens pedagogikk og kan bidra til barns sansestimuli og inspirasjon. Det fysiske rommet har stor betydning og kan betegnes som den tredje pedagog (Evenstad & Brennhovd, 2020, s. 50).

I kunstoffagene er det viktig at pedagogen har et bevisst forhold til kunstoffagenes betydning for barn. Kunnskap om barns skapende prosesser er viktig når pedagogen skal planlegge og gjennomføre kunstoffaglige aktiviteter. Pedagogen skal også faglegge arbeidet med kunst, kultur og kreativitet med sine medarbeidere. Det er derfor viktig at pedagogen har kunnskap om barnas skapende prosesser og sanseuttrykk (Moe, 2018, s. 79). Barn i barnehagen har rett til å uttrykke og ytre seg. Barnekonvensjonens kapittel 13 viser til barns rett til å uttrykke seg uten å bli vurdert eller irettesatt (1989, art. 13). Barnehagen er pålagt av rammepalen å legge til rette for aktiviteter der barn får mulighet til å uttrykke seg. Pedagogen må derfor ha en bevisst tilnærming til begrepene kunst, kultur og kreativitet. Waterhouse påpeker at en pedagog skal kunne bidra til å gjøre andre bedre. I en personalgruppe er det viktig at pedagogen har evne til å reflektere og løfte fram egne kunnskaper og erfaringer (2017, s. 236).

Det stilles høye krav til pedagogens kunnskap og erfaring med kunstoffag når det kommer til gjennomføring av det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Moe påpeker at mengden med kunstoffag i barnehagelæreutdanningen har blitt redusert de siste 20-30 årene (2018, s. 79). Tradisjonelt sett har kunstoffagene hatt en sentral og stor plass i barnehagen, også i barnehagelærerutdanningen. I henhold til evalueringsrapporten *Alle teller mer* (Østrem et al., 2009) arbeides det mindre med kunstoffagene i barnehagen, og satsningen på kompetanseheving blant barnehagepersonalet minsker. I 2019 kom Trøndelag Forskning og Utvikling ut med en rapport som viste at fagområdet kunst, kultur og kreativitet var et av områdene barnehagene jobbet minst med (Fagerholt, et al., 2019). Barnehagelærer profesjonen er under utvikling. Pedagogen bruke mindre tid med barn enn før, og mer tid på ledelse og administrative oppgaver. Barnehagen har tradisjonelt sett hatt en flat struktur, med

rullerende vaktsystem. Barnehagelærer og assistenter har utført mange av de samme oppgaver, til tross for ulike kunnskap og kompetanse. Pedagogen må delegere arbeidsoppgaver til fagarbeidere og assistenter. Dette kan påvirke kvaliteten i barnehagen. Det er mange ufaglærte som har mye erfaring og kompetanse. Men det er barnehagelæreren som sitter med profesjonsutdanning. I en flat struktur kan skille mellom pedagogen og ufaglærte bli utydelige. Pedagogens faglige autoritet blir tuet når det er uklare arbeidsdelinger mellom personalet. I hierarkisk struktur vil skille mellom arbeidsoppgaver og arbeidsdeling mellom pedagog og ufaglærte være tydeligere (Larsen & Slåtten, 2020, s. 171-172).

3. Metode

I dette kapitlet redegjøres valg av metode. Vitenskapelig metode er et redskap eller en fremgangsmåte for å innhente informasjon om noe man ønsker å undersøke.

Problemstillingen legger føringen for hvilken form for metode som egner seg for å besvare det som skal undersøkes. Det finnes ulike typer metoder som kan brukes for å innhente den ønskede informasjonen. Ifølge Bergsland og Jæger er det to hovedtyper som brukes, kvalitativ og kvantitativ metode (2022, s. 28). «Kvalitative og kvantitative metoder er i prinsippet basert på ulik forskningslogikk, noe som har konsekvenser for forskningsprosessen og hvordan resultatet av forskningen vurderes» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Forskjellen på disse to metodene er hvordan innhentet data registreres og analyseres. Kvantitative metoder benyttes når det ønskes å måle eller vektlegge antall eller utbredelse basert på innsamlet funn.

Kvalitativ metode benyttes når det ønskes å gå i dybden og for å oppnå forståelse av sosiale fenomener (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28).

3.1 Valg av metode – kvalitativt forskningsintervju

I denne oppgaven er det valgt å anvende kvalitativ metode for å undersøke hvilken status kunstfagene har i barnehagen. Formålet med et kvalitativt intervju er å skape dybdekunnskap om et team og få innsikt i informantens egne erfaringer, tanker og følelser rundt temaet.

Gjennom en kvalitativ forskningstilnærming er målet «å utvikle forståelsen av fenomener som er knyttet til personer og situasjoner i deres sosiale virkelighet» (Dalen, 2019, s. 15). Det handler om å få dypere innsikt i informantens egne meninger og forståelser om et fenomen. En kvalitativ forskningsstudie er en prosess der forskerens førforståelse utvikles gjennom

tolkninger. Tolkningene fører til ny kunnskap og ny forståelse av fenomenet som undersøkes (Bergsland & Jæger, 2022, s. 30).

3.2 Utvalg av informanter

Gjennom utvalget av informanter var utgangspunktet å velge informanter som arbeidet i barnehager med mye fokus på kunstfag. I og med at problemstillingen skal undersøke rammefaktorene for arbeidet med kunstfag i barnehager, ville utvalget ikke representere allmenbarnehagene. Utvalget av informanter ble derfor pedagoger som arbeider i barnehager med lite fokus på kunstfag og arbeider for lite med det. Intervjuene ble med tre pedagogiske ledere fra barnehager der alle jobber i kommunale barnehager. Informantene hadde kjennskap til intervjuer fra før av. Underveis i et av intervjuene viste det seg at en av informantene arbeidet i en barnehage som tidligere hadde blitt profilert som en kunstbarnehage. Informanten ble derfor spurt om dele erfaringer fra nåværende barnehage og fra tidligere arbeidsforhold. De tre valgte informanter hadde mellom 12 til 30 år arbeidserfaring som barnehagelærer/pedagogisk leder. Samtlige informanter hadde kunstfag som en del av utdanningen sin og alle måtte lære seg å spille instrument. To av informantene hadde under sin utdanning tatt fordypning i norsk med barnelitteratur. Den siste informanten hadde under sin utdanning gått for fordypning i drama og teater.

3.3 Forberedelse og gjennomføring

I planlegging og utarbeiding av intervjuguide, er det nødvendig å sette seg inn i relevant teori om temaet og problemstillingen for oppgaven. Utarbeiding av intervjuguide er en arbeidskrevende prosess. Det handler om å lage relevante og aktuelle spørsmål som skal gi et rikt og fyldig datamateriale. Spørsmålene og temaene som benyttes i intervjuguiden skal være relevante for problemstillingen. For å kunne samle inn et rikt og fyldig datamateriale ble det valgt å bruke en semistrukturert intervjuform. Ved slike intervjuer er spørsmålene skrevet på forhånd og fokuseres rundt bestemte temaer (Dalen, 2019, s. 26). I denne intervjuguiden ble det valgt å fokusere spørsmålene rundt temaene; «gjennomføring av kunstfag i barnehagen» og «pedagogens verdier og holdninger til kunstfag». Ved å bruke semistrukturert intervjuform får forskeren mulighet til å se likheter, men også ulikheter i informantens svar.

Intervjuene av informantene ble gjennomført på to forskjellige måter, fysisk tilstedeværelse og over telefon. Et av intervjuene ble gjennomført over telefon på grunn av geografiske

avstander. I en intervjusituasjon der intervjuer og informant sitter ansikt til ansikt, kan intervjuer fange opp kroppsspråk i form av uttrykk og reaksjoner. Ved et telefonintervju får ikke intervjuer mulighet til å observere informantens kroppsspråk.

I en intervjusituasjon utveksles ulike synspunkter om et tema eller fenomen. Det er en samtale der informanten deler egne tanker og meninger om et tema. Det er derfor viktig at forskeren har evne til å lytte. Å ha evne til å lytte, vise engasjement og interesse for det informanten deler, handler om være anerkjennende i møte med informanten. I en intervjusituasjon er det viktig at informanten føler seg trygg og ivaretatt for å kunne fortelle og dele. Dalen påpeker hvor viktig det er å lytte til informanten, vise genuin interesse og gi informanten nok tid til å fortelle. En intervjustudie er helt avhengig av informantens verbale utsagn, det informanten deler utgjør datamaterialet (Dalen, 2019, s. 32-33). På forhånd av intervjuene fikk informantene tilsendt samtykkeskjema med informasjon om prosjektet. De fikk også tilsendt intervjuguiden for å kunne stille godt forberedt til intervju. Spørsmålene i intervjuguiden var bygd opp med ulike oppfølgingsvar. Denne måten førte til at informantene kunne gå mer i dybden og utdype deres egne meninger og tanker om temaet. Underveis i intervjuet ble det stilt oppfølgings spørsmål som ikke var planlagt. Dette for å være sikker på at det informantene delte ble oppfattet og for å gå dypere inn i svarene. Under intervjuene ble informasjonen fra informantene referert for hånd. Etter intervjuene fikk informanten tilbud om å se over notatene. Ved å se over kunne de eventuelt tilføye eller endre utsagnene sine.

3.4 Etiske retningslinjer

I et forskningsprosjekt stilles det krav til personvern. Det er derfor viktig å forholde seg til etiske retningslinjer. Forskeren av prosjektet har et etisk ansvar som må overholdes.

Bergsland & Jæger knytter forskerens etiske ansvar til tre hovedprinsipp; informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser (2022, s. 47). Informert samtykke handler om at informanten skal få nødvendig informasjon om prosjektet. Det omhandler prosjektets mål og informantens frivillige deltakelse. Informanten har muligheten til å kunne trekke seg fra prosjektet. Uten at det påfører negative konsekvenser. Konfidensialitet i et forskingsprosjekt handler om å ivareta informantens anonymitet. Informasjonen som gis fra informantene skal ikke formidles videre på en måte som kan avsløre informantens identitet. For å sikre konfidensialitet har informantene fått fiktive navn. Forskeren må også vurdere og ta hensyn til konsekvenser. Informanten skal ikke risikere skade eller alvorlige belastninger ved å delta. I et forskningsprosjekt må forskeren vurdere konsekvensen prosjektet kan medføre informantene.

Bergsland & Jæger poengterer at konsekvenser ikke nødvendigvis er bare negative, de kan også være positive for informanten. Deltakelse i en kvalitativ studie kan bidra til ny kunnskap og refleksjon (2022, s. 47-49).

Ifølge høgskolen er et av kravene til kvalitativt forskningsintervju å utarbeide et samtykkeerklæringsskjema. Det er derfor utarbeidet et samtykkeerklæringsskjema som inneholder en kort presentasjon av prosjektet, hva det innebærer å delta, gjennomføringen av intervjuet og oppbevaring av datamaterialet før og etter prosjektslutt.

Samtykkeerklæringsskjemaet ble sendt ut til informanten sammen med en intervjuguide (Bergsland & Jæger, 2022, s. 49).

Det viktig å presisere at funnene som er drøftet i denne oppgaven er samlet inn fra informantens personlige utsagn. Utsagnene og svarene kan ikke allmenngjøre for alle barnehagelærere i barnehagene i Norge.

3.5 Analyse

Analysearbeid handler om å redusere det innsamlede datamaterialet for å kunne skape oversikt, struktur og mening. Gjennom å strukturere og skape orden i datamaterialet kan overflødig material som ikke har betydning for problemstillingen fjernes. I analysearbeidet er det viktig å få frem det som aktualiserer problemstillingen og som er betydningsfullt.

Utfordringer med en slik analyseprosessen kan være å skille mellom egne tolkninger med informantens utsagn. Gjennom dette arbeidet med analysen, har det vært viktig å være selvkritisk av egne tolkninger og vektlegge informantens tolkninger og utsagn. (Bergsland & Jæger, 2022, s. 45).

I analysearbeidet ble det benyttet analysemetoden «Grounded Theory». Den omhandler koding av eget datamateriale (Corbin & Strauss, 2008, referert i Dalen, 2019, s. 62).

Kodingsprosessen handler om å gå systematisk gjennom datamateriell for å finne kjernen i hva det handler om, og hva informanten egentlig sier. Dette foregår gjennom kodingsprosessens tre ulike nivåer. Nivåene omhandler det «åpen», «aksial», og «sektiv» koding. Åpen koding har som hovedmål å lete etter og identifisere foreløpige kategorier.

Aksial koding har derimot som hovedmål å analysere kategoriene og finne konteksten innen «forhold som utløser handling, konkrete reaksjoner i situasjoner og til slutt konsekvensen av disse» (Dalen, 2019, s. 65). Når det er stadfestet en forbindelse mellom de ulike kategoriene,

er prosessen videre å identifisere noen overordnede kjerne-kategorier eller begreper som utforskes videre, selektiv koding. Det er viktig å understreke at funnene som utforskes videre har relevans for problemstillingen. I dette prosjektet blir det sett direkte på informantens tanker om et fenomen. Det er derfor naturlig å drøfte rundt årsaken til fenomenet.

Informantens tanker, synspunkter og erfaringer om kunsthagen i barnehagen blir derfor en stor del av drøftingen og vil gi oppgaven reliabilitet og validitet (Bergsland & Jæger, 2022, s.43).

Tabellen under viser fremgangsmåten i dette analysearbeidet. De ulike nivåene i kodingsprosessen illustreres i tabellen under:

Åpen koding (kategorisering)	Aksial koding (forbindelse)	Selektiv koding (overordnet forståelse)
Formålet med åpen koding er identifisere begreper som kan settes inn i kategorier (Dalen, 2019, s. 63). Gjennom kodingsprosessen ser man etter uttalelser fra informantene som går igjen. For eksempel ble personalavhengig nevnt av samtlige informanter.	I aksial koding ser man nærmere på en situasjon eller en handlingssekvens. Videre i kodingen analyseres kontekst og situasjon som utløser handling, konkrete reaksjoner til handling og konsekvensene av handlingene (Dalen, 2019, s. 65).	I slutten av kodingsprosessen identifiseres noen kjerne-kategorier eller begreper. Målet med selektiv koding er å samle sammen det som kommer fram som relevant og sentralt for det som skal undersøkes. Slik at det skapes en overordnet forståelse (Dalen, 2019, s. 66).

4. Metodekritikk

4.1 Reliabilitet og validitet

Ved kvalitative forskningsintervjuer kan det oppstå ulike metodiske og etiske utfordringer som forskeren må ta stilling til. En kvalitativ studie skal kunne ha reliabilitet og validitet for kunne sikre kvalitet. Reliabilitet av en studie handler om påliteligheten til forskningsstudiet. Bergsland & Jæger påpeker at en kvalitativ forskningsstudie kan øke reliabilitet ved å redegjøre for valgt teori og betydningen den har for analyse og tolkning av innsamlet

datamateriale. Reliabilitet kan også økes ved å fremstille prosessen i det kvalitative studiet. I tillegg til reliabilitet er det også viktig at forskningsstudiet har validitet. Validitet handler om hvilken grad studiet er gyldig, troverdig og overførbart. Troverdighet handler om at valgt metode er relevant og gyldig for utvalget og det som skal undersøkes. Ved et kvalitativt intervju er formålet å studere sosiale fenomener, datamaterialet vil da bestå av subjektive erfaringer, opplevelser og meninger. Det kan da sies at metoden er berettiget med tanke på hva som skal studeres og prosjektets problemstilling (2022, s. 41).

5. Presentasjon av mine funn

I dette kapittelet presenteres innsamlet datamateriale og funnene fra analyseprosessen. Disse skal senere i oppgaven drøftes opp mot anvendt teori for å besvare problemstillingen; «*Hvilke rammefaktorer kan være med på å påvirke arbeidet med kunstfag i barnehagen?*». Som nevnt i analysen ble det benyttet en kodingsprosess for å komme fram til funnene. Funnene er delt inn i to kjerne-kategorier; «Rammefaktorer» og «Betydningen av kunstfag i barnehagen».

5.1 Innledning

Funnene har viktig relevans for problemstillingen og belyser relevante rammefaktorer. I presentasjonen av funn og drøfting er det valgt å gi informantene fiktive navn, slik at teksten får en bedre flyt. Informantene vil i teksten gjenkjennes som «*Siri*», «*Trine*» og «*Anne*».

5.2 Rammefaktorer

På spørsmålet om hvilke erfaringer informantene har med å jobbe med kunstfag i barnehagen, svarer Siri at hun har varierte erfaringer med ulike aldersgrupper. Videre forteller hun at kunstfag har alltid vært en viktig og sentral del av barnehagehverdagen. Kunstfag knyttes ofte opp mot prosjekt- eller temaarbeid, men i hverdagen opplever hun at det er mye spontan kunstfaglig aktivitet som settes i gang. Hun sier at musikk, sang og bordteater har vært en stor del av hennes yrkesliv i barnehagen. Siri liker å sette seg ned med barna å synge eller formidle barnelitteratur. Hun har jobbet mest med kunstfag i forbindelse med temaarbeid. Siri forteller også at hun ikke opplever at kunstfaget har fått en svekket rolle i barnehagen fra da hun var nyutdannet. Det hun har opplevd er endring i fokus. Hun mener fokuset var rettet mer mot det ferdige produktet før, fremfor barnas estetiske prosesser. Siri forteller at hun tror det har med tiden vi er i.

På samme spørsmål forteller Trine at hun har jobbet mye med dramatisering både i temaarbeid, som konfliktløsning og i samlingsstunder. Under utdanningen tok hun drama og teater som fordypningsfag. Hun forteller at arbeidet med kunstfaget har blitt jobbet mindre med de to siste årene. Trine nevner faktorene som pandemi, lite bemanning og økt arbeidsmengde til pedagogisk leder. Dette har ført til flere arbeidsoppgaver som de tidligere ikke har trengt å ta stilling til. Trine opplever at disse faktorene bidrar til at kunstfagene ikke blir prioritert. I tidligere arbeidsforhold forteller hun om et større fokus på kunstfag. Alle i barnehagen skulle fått tilbud om kursing, for å hente inspirasjon og oppfrisking av kunnskap. I likhet med Siri mener Trine at kunstfag har en høy status, men hun skulle ønske fagene hadde høyere status enn det de har i dag. Kunstfagene oppleves som noe som må gjennomføres. Det blir ofte ikke brukt mye tid på planlegging og blir som regel tatt på sparket.

Anne har gode erfaringer med sang, musikk og drama i barnehagen, men forteller at det brukes for liten tid på drama og kunst og håndverk i hverdagen. Det blir ofte de som er interesserte i faget som drar i gang aktiviteter eller så blir det bare pratet om. Tid og bemanning er faktorer Anne belyser som årsakssammenheng. Kunstfag handler mye om prioritering og bevisstgjøring. I motsetning til Siri opplever Anne at det er mindre fokus på kunstfag i dag enn det var før. Anne forteller at store barnegrupper og få voksne på arbeid bidrar til at kunstfag ikke blir prioritert. Hun forteller også at hun tidligere har jobbet i en Steiner-barnehage der kunstfag var integrert som en stor del av barnehagen. Kunstfagenes grunnprinsipp ble førende for den pedagogiske praksisen. Dette er noe hun savner i barnehagen hun jobber i nå.

5.3 Betydningen av kunstfag i barnehagen

Informantene deler samme synspunkt om at kunstfag har en viktig og sentral plass i barnehagen. Det handler om at barn skal få en arena de kan bruke sanseuttrykkene sine på, på forskjellige måter. Informantene belyser hvordan kunstfag kan gi barn mulighet til å være kreative, bruke seg selv og bygge et positivt selvbilde. Trine påpeker at intensjonen med kunstfag er ikke nødvendigvis å lage eller vise til et produkt, men målet er at barn får utfordret seg selv og kjenne på mestringfølelse. Gjennom kunstfag får barna også mulighet til å løsrive seg fra det som er definert og gjøre det de har lyst til. På samme måte kan det være utfordrende for barna å være kreative. Trine opplever at barn kanskje er mindre kreative nå enn det de var før. Det er for stort fokus på at det skal lages et «bra» resultat, det skal være

«riktig», samtidig som barn får mer stimuli gjennom skjerm enn før. Anne forteller også at hun opplever at barn kan synes det er vanskelig å være kreative. Hun opplever at det er vanskeligere å stimulere barn i dag enn det var før. Barna kjeder seg forttere og får mye mer stimuli gjennom skjermbruk. Når de har tegneaktiviteter i barnehagen vil barna ofte tegne eller fargelegge tv-figurer, men når de skal tegne et hus eller en bil blir det utfordrende og vanskelig. Anne forteller at barn er vant til å forholde seg til det visuelle og det er derfor viktig at personalet er bevisste over det.

På spørsmålet om det kreves kunnskap eller ferdigheter om kunstfagene for å arbeide med det i barnehagen, hadde alle informantene en klar formening om at personalet ikke trengte ferdigheter eller kunnskap om kunstfag. Siri påpeker at kompetanse og kunnskap om faget kan gjøre det enklere å komme i gang med aktiviteter, men det skal være lavterskel for personalet å drive med kunstfag. Siri begrunner det med at alle kan tegne, male, synge og fortelle eventyr med barn. Trine argumenterer også for at mange i barnehagen har mye erfaring i kunstfaget. Videre sier hun at kunnskap er bra, men ikke nødvendig. Samtidig sier to av informantene at kunstfag kan være krevende og utfordrende. Individuelle forutsetninger som mangel på engasjement, motivasjon og interesse for kunstfagene kan få betydning for praksisen som gjennomføres i barnehagen. Trine påpeker videre at det kan være utfordrende å få med seg personalet i kunstfagaktiviteter. Hun argumenterer det med at noen synes det er ubehagelig å by på seg selv eller mangel på engasjement blant kollegaer. For å arbeide aktivt med kunstfag i barnehagen er det viktig med kollegaer som engasjerer seg. Uten engasjement kan det være vanskelig å motivere kollegaene sine. Pedagogen må derfor støtte og motivere sine medarbeidere, slik at det blir enklere å by på seg selv i samspill med barn.

På samme spørsmål forteller Anne at de i hennes barnehage har jobbet mye med holdning til gjennomføring og planlegging av kunstfag. Det skal være rom for at alle skal ha mulighet til å dra i gang aktiviteter, komme med innspill og være spontane. Anne forteller videre at det skal være rom for at personalet skal kunne sette i gang aktiviteter, uten å måtte avklare det med pedagogisk leder. Anne deler at hun har vært bort i kollegaer som har rettet på det barna lagde selv. Hun sier noen mangler eller har lite forståelse for verdien i kunstfag, og barns uttrykk. De trenger veiledning for å bli bevisste sine handlinger. Anne påpeker også at det er viktig å gi positiv feedback for å motivere personalet. Siri argumentere også for at det er viktig å ufarliggjøre slik at det ikke blir for vanskelig å gjennomføre. Personalet kan sitte med en

holdning eller tankesett der oppgaver og aktiviteter skal gjøres «riktig». Da kan kunstaktiviteter fort bli utfordrende å gjennomføre for personale.

5.4 Funn

Som nevnt i presentasjonen av funn, har jeg gjennom kodingsprosessen kommet frem til to kjerne kategorier som skal drøftes videre. Jeg har valgt å avgrense til to kjerne kategorier for å kunne besvare og belyse funnene knyttet til problemstillingen. Kjerne kategoriene er delt inn i «Rammefaktorer» og «Betydningen av kunstfag i barnehagen».

I kategorien «Rammefaktorer» vil jeg se nærmere på individuelle forutsetninger og ressursmangler. I kategorien «Betydningen av kunstfag i barnehagen» vil jeg se nærmere på viktigheten med kunstfag og bevisstgjøring.

6. Drøfting

I dette kapitelet skal funnene fra intervjuene drøftes opp mot anvendt teori. I dette kapitelet er det valgt å strukturere funnen etter kjerne kategoriene «Rammefaktorer» og «Betydningen av kunstfag i barnehagen».

6.1 Rammefaktorer

6.1.1 Individuelle forutsetninger

Personalets forutsetninger og behov påvirker den pedagogiske praksisen i barnehagen. De individuelle forutsetningene som har kommet tydeligst fram i denne oppgaven er interesse, motivasjon, engasjement, erfaring og kunnskap. I tillegg til disse faktorene omhandler individuelle forutsetninger også lav selvtillit, utfordringer med å by på seg selv, eller lite eller manglede kunnskap om emnet og verdien knyttet til. «Kvaliteten på barnehagens virksomhet vil i høy grad avhenge av personalets forutsetninger» (Gunnestad, 2019, s. 79). Å ta i bruk personalets ulike kompetanse, personlige egenskaper og interesser kan bidra til økt kvalitet og motivasjon i personalgruppen. Personalets personlige forutsetninger og interesser kan være en stor og viktig ressurs i det pedagogiske arbeidet som skal planlegges og gjennomføres. For barnehagen er det viktig å se helheten i personalet og utnytte ressursene der de er best egnet og til fordel for felleskapet. Samtidig er det viktig å vurdere og ta stilling til begrensinger som også er en del av personalets forutsetninger (Gunnestad, 2019, s. 81).

I sammenheng med kunstfagene kan personlige begrensninger være utfordringer knyttet til dårlig selvtillit eller interesse. Trine og Anne forteller at variasjonen og mengden med kunstfag i barnehagehverdagen har ofte en sammenheng med interessen til personalet, altså personavhengig. Aktivitetene og oppgavene blir ofte gjennomført av de som liker kunstfagene. Hvordan kan barnehagen sikre et godt pedagogisk tilbud når det varierer i hvem som kan gjennomfører kunstfagaktiviteter og ikke? Barnehagen skal være en profesjonell virksomhet der det pedagogiske arbeidet gjennomføres kollektivt. Felles verdier og holdninger utarbeides i felleskap med fokus på faglig kunnskap og barnehagens verdier. Barnehagens verdier vil bli påvirket av de ulike menneskelige variasjonene i kollektive (Skoglund & Sundvall, 2020, s.105). Det er derfor viktig at barnehagen jobber med holdningsarbeid og faglegging, slik at alle har en felles visjon og tanke om viktigheten med kunstfag.

Synliggjøring av personalets erfaringer, holdninger og kunnskap bidrar til læringsfellesskap der personalet blir store bidragsytere for hverandres læring. Letnes sier følgende; «Når erfaring og læring skjer ved å delta sammen med andre, fører det blant annet til at læring fremmes av at de som deltar, har ulike kunnskaper og ferdigheter» (2018, s. 74).

Anne forteller om et endringsarbeid der personalet måtte jobbe med personalets forståelse av arbeid med kunstfag og personalets rolle i aktivitetene. Personalet ser ikke viktigheten eller har for lite kunnskap om hva kunstfag gjør og bidrar til barns liv. For noen kan effektiviteten ta over og da kan barns medvirkning bli glemt. Personalet har stor makt for hvordan kunstfaglige aktiviteter blir tilrettelagt, og hvis personalet har manglende kunnskap eller interesse for fagene, blir det synlig i den daglige praksisen. Konsekvensen kan være at personalet får utfordringer med å kommunisere, støtte og hjelpe om barns estetiske opplevelser (Hernes, Os & Selmer-Olsen, 2021, s.150). Fønnebø sier; «(...) personalets usikkerhet i kunstfag er den viktigste hindringen for barns muligheter til kunstneriske ytringer. Derfor må fokus på personalets ressurser på dagsorden» (2022, s. 164). Det Fønnebø påpeker her er at personalet sitter på en stor makt. Personalet kan påvirke barna både på en positiv, men også negativ måte. Det er derfor viktig å være bevisst over maktforholdet mellom personalet og barn. Som profesjonsutøvere i barnehagen er det viktig å danne seg et eierforhold til kunst og kunstfag. For å kunne veilede personalet er det viktig å være bevisst sitt personlige forhold til kunst, for å deretter ufarliggjøre begrepet for personalet (Moe, 2018, s. 85).

I veiledningsarbeidet er det viktig å kartlegge personalets utfordringer eller begrensninger. Begrensningene kan også omhandle personalets opplevelse av å ikke være kreativ, være «flink» nok, eller ikke mestre det som skal til for å legge til rette for eller igangsette kunstfaglige aktiviteter i barnehagen. Dette kan føre til at personalet fraskriver seg og velger bort kunstfaglige aktiviteter. Hvis det er en diskurs i barnehagen der personalet må være «flink» for å kunne drive med kunstfag, vil kunstfag bli valgt bort. Slike diskurser og holdninger er viktige å løfte opp og diskutere. Hva vil det si å være «flink» i kunstfag eller forming? Å være «flink» i kunstfag handler om å hjelpe og støtte barn i deres lek, utforskning og uttrykk. Kunstfag handler om så mye mer enn å være «flink». Personalet i barnehagen trenger kunnskap om barns lærings- og uttrykksform. Kunstfag i barnehagen kan da oppfattes som en arena der barna skal få bruke kreativitet, fantasi og undring. Fønnebø påpeker at utfordringen ofte kan knyttes til personalets holdning til «formtvang». Økende selvkritikk til egne ferdigheter til faget videreføres over til barna i barnehagen. Det er derfor viktig å kunne diskutere og reflektere hvert enkeltes forhold til kunstfag, men også viktigheten med det. Da starter prosessen med å flytte fokuset fra det å være «flink», til å være en kunstnerisk ressurs for barna (Fønnebø, 2022, s. 162-163).

Hvis barn i barnehagen ofte får høre personalet si at de ikke er «flinke» til tegne eller ikke «flinke» til å synge, vil de bli påvirket av det. Blir barna møtt med slike holdninger ofte, vil de fort overføre disse til egen barnegruppe. Personalet har stor påvirkningskraft og holdninger som «kan ikke», «ikke flink nok», smitter like fort over som «dette klarer vi». Det handler i stor grad om å være gode rollemodeller for barna. I denne sammenheng handler det om å forvalte makten på en hensiktsmessig måte. Personalet har et ansvar for å legge til rette for et anerkjennende og lærende miljø. Kunstfag vektlegger barns uttrykk og estetiske opplevelser. Ved manglende forståelse eller kunnskap kan personalet risikere å sette begrensninger for barns opplevelser, lek og læring (Fønnebø, 2022, s. 165). På en annen side kan frykten for å gjøre det dårlig eller dumme seg ut overstyre. «Skammen finnes der du tviler på om du er god nok» (Kulset, 2022, s.37). Å være bevisst at det ikke nødvendigvis alltid handler om mangel på forståelse eller kunnskap, men ulikheter. Det er ikke alle som har et godt og lystbetont forhold til kunstfag. Det er mange som opplever det som utfordrende og krevende. Siri presenterte et eksempel der hun fortalte om hvor viktig det er å kjenne sine medarbeidere og hvilke forutsetninger de trenger for å gjøre en god jobb. I forhold til kunstfagaktiviteter kan noen oppleve at stramme rammer rundt en aktivitet gjør det enklere å forholde seg til og

redusere risikoen for å gjøre «feil». Samtidig kan noen oppleve at det blir for stramt og trenger mer rom til å være spontan og improvisere. Å snakke om og reflektere over temaer som kan oppleves som utfordrende, kan ifølge Kulset bidra til å føle seg trygge nok til å slippe seg løs (2022, s. 40). Kommunikasjon er nødvendig for å skape miljøer der personale kan føles seg ivaretatt og trygge. Pedagogen har en viktig arbeidsoppgave med å bygge relasjoner til sine medarbeidere og skape læringsmiljøer.

6.1.2 Ressursmangler

Kan rammefaktorer påvirke arbeidet med kunsthag i barnehagen? Alle informantene nevnte tid, bemanning og prioritering som viktige faktorer som påvirker arbeidet med kunsthag i barnehagen. Individuelle forutsetninger har tidligere i oppgaven blitt nevnt som en rammefaktor for nedprioriteringen av kunsthag i barnehagen. Ressursmangler og fysiske forutsetninger spiller også en viktig rolle som årsakssammenheng. De fysiske forutsetningene omhandler de ressursene barnehagen som virksomhet har disponibelt. Her under finner vi det fysiske miljøet, bemanningsnorm og organisering. Disse rammefaktorene har stor betydning for det pedagogiske arbeidet i barnehagen (Gunnestad, 2019, s. 86). Alle informantene forteller at de har gode erfaringer med å dele barna inn i mindre grupper når de skal holde på kunsthagaktiviteter. Ved å dele inn i mindre grupper blir barna mer skjermet, de får mulighet til å kunne fordype seg i noe uten å bli forstyrret. For å få til slike grupper er barnehagen avhengig av at det er tilstrekkelig med ansatte på arbeid. Trine forteller at det ofte blir mye kaos rundt kunsthagaktiviteten. Det er både på grunn av mangel på bemanning, men også de fysiske lokalene som ikke egner seg godt. Rammene rundt estetiske aktiviteter har betydning for barna og personalet. Rommets atmosfære påvirker kroppen og signaliserer hva det skal brukes til. Ifølge Evenstad & Brennhovd er det viktig at rommet som skal brukes til estetisk aktiviteter er oversiktlige og tiltalende. Hvis rommene er uoversiktlige og som ikke egner seg, kan det fort oppleves som kaotisk. Barnehagens fysiske inne- og utemiljø er en faktor som har stor pedagogisk betydning. Rommet har en viktig funksjon, rommet er som «den tredje pedagogen» (2020, s. 50).

Som nevnt har de fysiske inne- og utemiljøene i barnehagen stor betydning for tilrettelegging av kunsthaglige aktiviteter. Samtidig blir det nevnt at bemanningen i barnehagen også er en viktig faktor. Dagens bemanningsnorm skal ifølge barnehageloven være tilstrekkelig slik at barnehagen skal drive en tilfredsstillende virksomhet. «Barnehagen skal minst ha én ansatt per tre barn når barna er under tre år og én ansatt per seks barn når barna er over tre år»

(Barnehageloven, 2005, §26). Dette er minimumskravet som barnehagen må følge. Selv om barnehagen følger bemanningsnormen kan det likevel oppleves som om det er for lite ansatte i barnehagen. Trine poengterte at mengde med arbeidsoppgaver som er gitt til pedagogisk leder har økt de siste årene. Pedagogen står derfor ofte i situasjoner der de må ta valg og velge noe fremfor noe annet. Trine forteller om situasjoner der det har vært utfordrende å gjennomføre samlingsstunder. Hun begrunner det med liten tid til planlegging, det fysiske miljøet og store barnegrupper. Barnehagen er sårbar når det kommer til sykefravær. Ved fravær skal det settes inn vikarer. Det siste året har det vært utfordrende da det har vært lite vikarer å oppdrive. En utfordring kan også være at vikarene ofte er ufaglærte, det må da brukes mye tid til opplæring. Gjennomføringen av ulike aktiviteter må alltid vurderes og ta hensyn til de ulike rammefaktorene (Gunnestad, 2019, s. 87).

Nok bemanning er en nødvendig faktor for å gjennomføre kunstfaglige aktiviteter i barnehagen, men også for å drive virksomheten på hensiktsmessig måte. Barnehagen er en organisasjon som skal ivareta barnet og arbeide mot barnets beste. Organiseringen av barnegruppen og personalet vil få stor betydning. Når barnehagen skal organisere barnegruppene er det derfor viktig at det blir tatt hensyn til barns behov. En viktig forutsetning for at barnehagen skal sikre barns behov for lek, læring og utvikling, er god organisering. Barn trenger stabile personale slik at det er forutsigbart om hvem som er på avdelingen. Dette er en viktig forutsetning. Når det blir høyt sykefravær og mangel på vikarer kan det bli utfordrende å holde det stabilt for barna (Larsen & Slåtten, 2020, s.72).

Rammefaktorene i en barnehage kan endre seg. Organiseringsstruktur er en av de viktigste faktorene for en virksomhet. Gjennom god organiseringstruktur vil virksomheten kunne disponere eller omdisponere ressurser og personale på en best mulig måte. «Det er en viktig pedagogisk oppgave å stadig vurdere de ulike forutsetningen vi arbeider under, og være oppmerksom også på de endringene som skjer» (Gunnestad, 2019, s. 88).

Pedagogen har et stort ansvar når det kommer til å utnytte de ressursene som er tilgjengelige på en mest hensiktsmessig måte. Pedagogen tar et valg når det velges å bortprioritere kunstfag i barnehagen. Barnehagen skal arbeide med kunstfagene i barnehagen både fordi de er pålagt, men også på grunn av betydningen det har for barn under utvikling. Rammebetingelsene har betydning for den pedagogiske praksisen i barnehagen. Det er derfor viktig at barnehagen synliggjør arbeidet gjennom faglig og politisk arbeid (Gunnestad, 2019, s. 88).

Barnehageprofesjonen er under utvikling og det er også barnehagen som organisasjon. Larsen

& Slåtten (2020, s. 217) påpeker at pedagogene bruker i dag mer tid på ledelse og administrativt arbeid. Pedagogenes arbeidsoppgaver har endret seg og resultatet av dette er at pedagogene involveres mindre i direkte arbeid med barn. Mengden med administrativt arbeid gir konsekvenser for barnehagens praksis. Arbeidsoppgaver og arbeidsdeling må delegeres til fagarbeider og assistenter når tiden ikke strekker til. Blir det riktig at den som er profesjonsutøver skal tilbringe mindre tid med barna og mere med administrative oppgaver? Barnehagen som organisasjon har tradisjonelt sett vært preget av en uformell kultur. Tidligere ble arbeidsoppgavene til barnehagelærer og assistenter sett på som like. Det kan argumenteres for at de gjennomfører mange av de samme oppgavene. Men en barnehagelærer skal sitte med kunnskap som skal brukes til argumenterfaglig for valg og handlinger i praksis. Endring kan være utfordrende, barnehagen har gjennomgått store endringer de siste 20-30 årene. Utvikling av profesjonen og endring av kultur kan ta tid og det kan være vanskelig å endre (Larsen & Slåtten, 2020, s. 217-218).

6.2 Betydningen av kunstfag

6.2.1 Bevisstgjøring

Hvordan kan bevisstgjøring om kunstfag styrke barnehagens pedagogiske praksis, men også kunstfagenes egenverdi? Bevisstgjøring handler om å bli bevisst egne handlinger, holdninger og verdier. Bevisstgjøring handler om å reflektere over egne verdier og holdninger, både alene, men også i felleskap. «Hvordan man forstår ulike begreper, er grunnleggende for alt arbeid med barn i barnehagen fordi det er slike forestillinger som gir praksis» (Jansen, 2013, s. 84). Ofte er vi ikke bevisste våre forestillinger, det er en integrert del av våre handlinger. Å løfte opp, diskutere og reflektere kunstfag i barnehagen kan bidra til bevissthet rundt egen rolle i barnehagen, og kan bidra til ny kunnskap. Samtidig er ikke hensikten med bevisstgjøring og refleksjon at personalet må forstå alt på samme måte. Gjennom ulike oppfattelser kan det stilles spørsmål til ens egen forståelse og andres. Refleksjon kan bidra til bevisstgjøring av egen læring og handling i praksis, både alene, men også i felleskap (Jansen, 2013, s. 85). Anne poengter hvor viktig det er at personalet utfordrer egen tankegang. Når de i barnehagen har studenter får de ofte «aha» opplevelser, og tenker at det her må vi jobbe mer med. Barnehagen er en arena der det ofte er studenter eller lærlinger innom, og det kan være nødvendig for at virksomhet skal kunne utvikle seg.

Trine poengterer hvor viktig kunsthag kan være for barns kreativitet og opplevelse av mestring. Hun opplever at barn er mindre kreative nå, enn det de var før. I mange sammenhenger kan kreativitet forveksles med fantasi. Fantasi kan ifølge Moe beskrives som virkelighetsfjerne situasjoner der barnets personlige fremstillinger kommer til syne gjennom ønsker og mål (2018, s.133). På den ene siden kan det sies at barn er kreative fordi de tar i bruk fantasien sin. Samtidig kan kreativitet ses på noe som er skapende og problemløsende. Når barn er i skapende prosesser så er ikke intensjonen nødvendigvis å skape et produkt. Barn er i skapende prosesser fordi de er nysgjerrige og ønsker å utforske. Moe påpeker at personalet i barnehagen må vektlegge de skapende prosessene i barnehagen. Gjennom å legge til rette for kreative og skapende aktiviteter får barna mulighet til å danne seg forståelse og erkjennelse (2018, s. 136). I lys av Trines utsagn om at barn er mindre kreative enn tidligere, bør kunsthag få et større fokus og viktighet i barnehagehverdagen. Barnehagen har med det et stort ansvar for å skape miljøer der barn får bruke fantasi, kreativitet og skaperglede.

Kunsthag i barnehagen skal omhandle skapende prosesser innen kunst, kultur og kreativitet. Ifølge Fønnebø skal barn få mulighet til å være i skapende prosesser i «dramatiske, musikalske, romlige og formgivende inntrykk og uttrykk» (2022, s. 24). En viktig forutsetning for å gi barn mulighet til å være skapende, er et barnehagepersonale som har et bevisst og reflektert forhold til begrepene kunst, kultur og kreativitet. Etter endt utdanning sitter lærer igjen med et stort kunnskapsrepertoar, deriblant kunnskap om kunsthagene (Moe, 2018, s. 79). I forskningsintervjuene fikk informantene spørsmål om det kreves kunnskaper eller ferdigheter innen kunsthag for kunne arbeide med det i barnehagen. Samtlige informanter svarte at personalet ikke må ha kunnskaper eller ferdigheter i kunsthag, da det er noe alle kan gjøre. Spørsmålet blir om det er nok. Bør det ikke kreves mer av de som skal lege til rette for og gjennomføre kunsthagaktiviteter med barn?

På en side kan det være mulig å relatere til at det skal være lavterskel for å sette i gang kunsthaglige aktiviteter. Alle kan ta frem ark og blyanter, synge en sang eller lese en bok. Når det er sagt betyr ikke det at personalet sitter med nødvendig kompetanse eller forståelse. I estetiske aktiviteter er det viktig at personalet har kunnskap og kompetanse om barns skapende prosesser. Det er nødvendig for å kunne støtte og hjelpe barnet i aktiviteten. I rammeplanen står det «personalet skal samtale med barna om deres og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk» (2017, s. 51). Slik det framstår, skal barnehagen arbeide aktivt med å fremme barns kunstneriske og kulturelle uttrykk. Rammeplanen stiller krav til hva som

forventes av innhold og oppgaver i barnehagen, deriblant arbeidet med kunstfagene. I rammeplanen har kunstfagene et eget fagområde. Her presenteres beskrivelsen med «skal» formuleringer, personale skal. Det er da motstridene at kunstfag i barnehagelærerutdanningen reduseres. Moe påpeker at mengden med kunstfagtimer i barnehagelærerutdanningen har redusert de siste 20-30 årene. Konsekvensen av dette er at barnehagelærerstudenter får mindre tid med kunstfagene og mindre tid å erfare og oppleve ulike aspekter med kunst, kultur og kreativitet. Innholdet i kunstfagene er bredt og rommer mange ulike aspekter, barnehagelærerstudentene får med det et snevre kunnskapsrepertoar. Kunnskap tilegnes gjennom ulike opplevelser og varierte erfaringer (2018, s. 79).

Kunnskap og kompetanse om barns estetiske opplevelser er ifølge Torsteinson nødvendig for å kunne skape miljøer der barn kan ta i bruk sansene sine, og være i skapende prosesser. I motsetning kan mangel på kunnskap og kompetanse være med å begrense barns meningsskaping. Et kunnskapsrikt personale kan være med å bidra og legge til rette for aktiviteter, der barna får mulighet til å bruke et vidt spekter av uttrykksformer (2018, s. 174). Torsteinson legger vekt på kunnskap og kompetanse som viktige faktorer i arbeidet med kunstfag i barnehagen. Likevel blir kunstfag i barnehagelærerutdanningen redusert. I henhold til evalueringsrapporten *Alle teller mer* (Østrem et al., 2009) arbeides det mindre med kunstfagene i barnehagen, og satsningen på kompetanseheving blant barnehagepersonalet minskes. Dette er noe informanten også kan gjenkjennes seg i. Både Siri og Trine kunne fortelle at det var mer kursing med fokus på kunstfagene før. Mindre kursing og fokus på kompetanseheving i kunstfagene vil få konsekvenser for praksisen i barnehagen.

I 2019 kom Trøndelag Forskning og Utvikling ut med en rapport som viste at fagområdet kunst, kultur og kreativitet var et av områdene barnehagene jobbet minst med. Ifølge rapporten skåret sosial kompetanse og språk høyt og ble sett på som et av de viktigste områdene av fagområdene i barnehagen (Fagerholt, et al., 2019). Det kan tolkes at kunstfagene blir sett på som mindre viktige sammenlignet med andre fagområder. Hvorfor har det blitt slik? Representerer ikke kunstfagene verdier og kunnskaper som er viktige for samfunnet i dag? «Kunstfag er like viktige for barns forståelse av verden som andre fagområder» (Sæbø, 2018, s. 43). Sæbø argumenter for at de estetiske fagene i barnehagen er grunnleggende for barns helhetlige utvikling. Det er gjennom kunstfagene barn får erfare varierte opplevelser og skapende prosesser (2018, s. 43).

7. Avslutning

Førforståelsen for dette prosjektet baserer seg på erfaringer fra barnehagepraksis. Det er erfaringer og opplevelser av at barnehagen har lite fokus på eller jobber lite med kunstfag i barnehagen. Argumentene for at kunstfag kan være utfordrende å gjennomføre er: lite interesse eller erfaring med fagene, personalet som ikke ser på seg selv som «flinke» og rammefaktorer som omhandler det fysiske rommet og manglende kunnskap. Denne førforståelse dannet grunnlaget for å se nærmere på barnehagens rammefaktorer. Hensikten med denne kvalitative forskningsstudien var å se nærmere på ulike rammefaktorer som påvirker arbeidet med kunstfag i barnehagen. I denne studien er det identifisert flere rammefaktorer som viser seg å være betydningsfulle for hvordan arbeidet med kunstfag planlegges og gjennomføres. Rammefaktorer som avdekkes i dette studiet er verdifulle for å belyse og vurdere den kunstfaglige praksisen i barnehagen. Gjennom dette kvalitative studiet har rammefaktorer som individuelle forutsetninger, ressursmangler og bevisstgjøring blitt belyst.

De individuelle forutsetningene har betydning for den pedagogiske praksisen og arbeidet med kunstfag i barnehagen. Pedagogen har ansvar for å kartlegge personalets ulike kompetanse, personlige egenskaper og interesser. Personalets personlige forutsetninger og egenskaper kan bidra til økt kvalitet og motivasjon i personalgruppen. En faktor for å sikre kvalitet i barnehagen er å utnytte personalressursene der de er best egnet og kommer felleskapet til gode. Dette kan være viktig, da individuelle forutsetningene også kan bestå av begrensninger. Ressursmangler kan også være med å påvirke arbeidet med kunstfag i barnehagen. I denne studien har rammefaktorene bemanning, det fysiske inne- og utemiljøet og organisering blitt undersøkt. Bemanningen i barnehagen skal ifølge Barnehageloven (2005) være tilstrekkelig slik at virksomheten kan drive en tilfredsstillende pedagogisk praksis. Arbeidet med kunstfag i barnehagen kan ifølge informantene bli nedprioritert ved for lite personale, høyt sykefravær og mangel på egnende rom til estetisk aktivitet. Pedagogen skal planlegge og legge til rette for det pedagogiske arbeidet med utgangspunkt i barnehagens ressurser. Med utgangspunkt i de ressursene pedagogen har til rådighet er det også viktig å utvikle et godt læringsfellesskap.

Bevisstgjøring av egne verdier, holdninger, kunnskap og kompetanse har i denne studien vist seg å være betydningsfulle. I løpet av forskningsintervjuene fikk informantene spørsmål om det det var behov for mer kunnskap eller ferdigheter for å holde på med kunstfag i

barnehagen. Alle informantene svarte at det ikke var nødvendig, men kunne være en fordel. Gjennom denne studien har det blitt belyst at kunnskap og kompetanse om barns estetiske prosesser er en nødvendighet. Det har gjennom drøftingen blitt belyst at mangel på kunnskap eller kompetanse kan bidra til å begrense barns meningsskapning og skapende prosesser. Kunnskap og kompetanse om barns læring, utvikling og lek er viktige faktorer for å arbeide med kunsthag i barnehagen. Likevel så kommer det fram at satsingen og fokuset på kunsthagene i barnehagen og i barnehagelærerutdanningen reduseres. Hvilke konsekvenser vil dette få for prioriteringen av kunsthag i framtiden? Vil det bli utelatt fra barnehagen og hvordan vil det påvirke barns helhetlige utvikling?

8. Litteraturliste

- Barnehageloven. (2005, juni 17). Hentet fra Lov om barnehager 17.april 2023. (LOV-2005-06-17-64): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehageloven>
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland., & H. Jæger. (red.). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. (2.utg, s. 15-50). Cappelen Damm Akademisk.
- Dalen, M. (2019). *Intervju som forskningsmetode. En kvalitativ tilnærming*. (2.utg.). Universitetsforlaget.
- Evenstad, R., & Brennhovd, M. (2020). «Vi må finne på ka vi ska gjør!» Hvilke transformative muligheter og invitasjoner til symbolsk lek finner barna i barnehagens innemiljø? I E. B. H. Sandseter., & R. Storli. (red.). *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø. Inspirasjon til lek*. (s. 47-63). Universitetsforlaget.
- Fagerholt, R. A., Myhr, A., Stene, M., Haugset, A. S., Sivertsen, H., Carlsson, E., & Nilsen, B. T. (2019). *Spørsmål til Barnehage-Norge 2018*. TFOU - Trøndelag forskning og utvikling. <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2019/sporsmal-til-barnehage-norge-2018.pdf>
- FN. (1991, januar 8). Barnekonvensjonen. Hentet fra Regjeringen 19. april. 2023. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf
- Frisch, N. S., Letnes, M-A., & Moe, J. (2018). Innledning. I N. S. Frisch., M-A. Letnes., & J. Moe. (red.). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen*. (s. 13-17). Universitetsforlaget.
- Frisch, N. S. (2018). Tegning og visuell barnekultur. I N. S. Frisch., M-A. Letnes., & J. Moe. (red.). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen*. (s. 197-227). Universitetsforlaget.

- Fønnebø, B. (2022). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen. De yngstes formgiving, bildeskaping og verksteder*. (2.utg.). Cappelen Damm Akademiske.
- Gunnestad, A. (2019). *Didaktikk for barnehagelærere. En innføring*. (2.utg.). Universitetsforlaget.
- Hernes, L., Os, E., & Selmer-Olsen, I. (2021). *Med kjærlighet til publikum. Kunst for barn under tre år*. Cappelen Damm Akademiske.
- Jacobsen, D. I., & Thorsvik, J. (2022). *Hvordan organisasjoner fungerer*. (5.utg.). Fagbokforlaget.
- Jansen, K. E. (2013). *På sporet av medvirkning og læring. De yngste barna og spenningsfeltet mellom det planlagte og det spontane*. Fagbokforlaget.
- Kulset, N. B. (2022). *Musikk og andrespråk. Norsk tilegnelse for små barn med et annet morsmål*. (2.utg.). Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Udir.
<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>
- Larsen, A. K., & Slåtten, M. V. (2020). *Nye tider. Nye barnehageorganisasjoner*. (2.utg.). Fagbokforlaget.
- Letnes, M-A. (2018). Barns estetiske erfaring, lek og læring. I N. S. Frisch., M-A. Letnes., & J. Moe. (red.). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen*. (s. 65-76). Universitetsforlaget.
- Lyngseth, E. J. (2018). Forebyggende muligheter i barnehagen gjennom kartlegging og tidlig innsats. I V. Glaser., I. Størksen., & M. B. Drugli. (red.). *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. (2. utg, s. 301-318). Fagbokforlaget.

- Moe, J. (2018). Barns møte med kunst og kultur. I N. S. Frisch., M-A. Letnes., & J. Moe. (red.). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen*. (s. 77-126). Universitetsforlaget.
- Moe, J. (2018). Kreativitet. I N. S. Frisch., M-A. Letnes., & J. Moe. (red.). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen*. (s. 127-149). Universitetsforlaget.
- Olaussen, I. (2017). Fortellingen som dreiepunkt for barns uttrykk. I A. Hammer., & G. Strømsøe. (red.). *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. (s. 67-83). Fagbokforlaget.
- Olaussen, I. (2017). Når leken gir liv – animasjon og figurteater i barnehagen. I A. Hammer., & G. Strømsøe. (red.). *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. (s. 115-130). Fagbokforlaget.
- Skoglund, T., & Sundvall, P. (2020). *Pedagogisk ledelse i barnehagen*. Universitetsforlaget.
- Sæbø, A. B. (2018). Kunstfagenes plass i barnehagen. I K. Bakke., C. Jenssen., & A. B. Sæbø. (red.). *Kunst, kultur og kreativitet. Kunstfaglig arbeid i barnehagen*. (2.utg, s. 17-46). Fagbokforlaget.
- Torsteinson, H. (2018). Prosjektbasert arbeid – om barns medvirkning og kunstfaglig aktivitet i barnehagen. I K. Bakke., C. Jenssen., & A. B. Sæbø. (red.). *Kunst, kultur og kreativitet. Kunstfaglig arbeid i barnehagen*. (2.utg, s. 163-182). Fagbokforlaget.
- Waterhouse, A-H. L. (2017). *Med kunst i barnehagen*. Fagbokforlaget.
- Wiseth, H. (2017). Kunstneriske prosesser i arbeid for og med barn. I A. Hammer., & G. Strømsøe. (red.). *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. (s. 175-190). Fagbokforlaget.
- Østrem, S., Jar, H., Føsker, L. R., Jansen, T. T., Nordtømme, S., & Tholin, K. R. (2009). *Alle teller mer. En evaluering av hvordan Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver bli innført, brukt og erfart*. Rapport 1/2009.

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/rammeplanen/evaluering-av-rammeplanen.pdf>

Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Pedagogisk Forum.

9. Vedlegg

Intervjuguide

Problemstilling

Blir kunstfag i barnehagen nedprioritert framfor andre fagområder?

Innledning

- Kan du fortelle litt om deg selv?
 - Hvor lenge har du jobbet i barnehagen?
- Hvilken stilling har du i barnehagen?
 - Utdanning? I hvilken grad var kunstfag en del av utdanningen?
- Kan du si noe om hva som motiverer deg med å jobbe i barnehagen?

Kunstfag i barnehagen

Med kunstfag i barnehagen mener jeg kunstpedagogisk arbeid med fagområdet kunst, kultur og kreativitet. (kunst og håndverk, drama og musikk).

1. Hvilke erfaringer har du med å jobbe med kunstfag i barnehagen?

- Hva er det du liker, eventuelt ikke liker med det?
- Opplever du at det er et samsvar mellom tankene du har om arbeide med kunstfag i barnehagen og erfaringene du sitter med?

2. Hva legger du i begrepene kunst, kultur og kreativitet – hva er det for deg?

3. Kunstfag i barnehagen, hvor ofte vil du si at dere arbeider med det i barnehagen?

- Hva tenker du om denne mengden? (mye, lite, nok?)

4. Når du/dere setter i gang kunstfagaktiviteter, hva gjør du/dere?

- Har du noen eksempler? Kan du si noe om din rolle under disse aktivitetene?
Kunne ting blitt gjort annerledes, noe du ønsker mer eller mindre av, og eventuelt hva?

5. Hvordan tilrettelegger du/dere kunstaktiviteter, eller hvordan kommer dere i gang med kunstaktiviteter?

- Har dere spesifikke rom? Er det basert på planer, hendelser eller impulser? Kan du gi noen eksempler?

6. Opplever du at det er en positiv holdning til å arbeide med kunstfag på din avdeling/barnehage?

- Kan du fortelle om ditt eget forhold til å jobbe med kunstfagene i barnehagen?

7. Hvorfor er det viktig å jobbe med kunst, kultur og kreativitet med barn?

- Hvorfor er det viktig at barn får ulike estetiske opplevelser og erfaringer i barnehagen?
- Hva tenker du om barnas kunstmøter

8. Hvilke tanker har du om barnehagens arbeid med fagområdet kunst, kultur og kreativitet? Samsvarer det med rammeplanens føringer?

- Hvis ja, kan du beskrive hvordan du/dere arbeider med det?
- Hvis nei, kan du utdype/fortelle hvorfor det ikke slik?

9. Hvordan tror du oppfatning av egen kompetanse påvirker den enkelte ansattes motivasjon?

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Kunstfag i barnehagen»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å utforske barnehageansattes tanker om kunstfagenes plass i barnehagen og hvorfor dette fagområdet synes å være nedprioritert. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Problemstillingen min for prosjektet er følgende: «Hvilke rammefaktorer kan være med på å påvirke arbeidet med kunstfag i barnehagen?»

Formål

Formålet med prosjektet er å få innsikt i barnehageansattes forhold til kunstfag i barnehagen og dine tanker om hvorfor kunstfagene er nedprioritert.

Jeg ønsker å se på dine erfaringer og holdninger til det å gjennomføre og planlegge kunstaktiviteter i barnehagen. Jeg ønsker også å finne ut om egen oppfatning av kompetanse påvirker motivasjon til å gjennomføre kunstaktiviteter, og om det kan være mulig årsak til at kunstfagene nedprioriteres.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du stiller til et intervju. DEt vil ta deg ca. 30-40 minutter. Her vil jeg stille deg spørsmål om ditt forhold til kunsthøgskolen i barnehagen, og hvordan du/dere arbeider med kunsthøgskolen i barnehagen.

Svarene du gir vil jeg noter for hånd. Notatene vil bli skrevet på PC og oversendt til deg per e-post, slik at du har mulighet til å se over svarene og komme endring. Informasjon som du har gitt meg/oss vil bli slettet ved prosjektslutt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Kontaktinformasjon veiledere: Gro Anita Kamsvåg,

Christine Siversten,

Prosjektet skal avsluttes 21.04.23.

Med vennlig hilsen Vilde Strande Karlsen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Kunstfag i barnehagen*. Jeg samtykker til:

- å delta i et kvalitativt forskningsintervju.

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.